

สรุปผลการประชุม ASEAN Expert Working Group on Organic Agriculture (EWG-OA) ครั้งที่ ๒
ระหว่างวันที่ ๒-๓ เมษายน ๒๕๖๑
ณ เมืองปุตราจายา ประเทศมาเลเซีย

*****

๑. การประชุมในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้แทนจาก ๙ ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศไทย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๖ คน โดยมี Dr. Vivencio R. Mamaril ผู้อำนวยการ Bureau of Agriculture and Fisheries Standards (BAFS) กระทรวงเกษตร สาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประธานการประชุมตามวาระตั้งแต่ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ และ Mrs. Rosmawati Selamat รองผู้อำนวยการ Department of Agriculture of Selangor State ประเทศมาเลเซียเป็นรองประธานการประชุมในฐานะประเทศเจ้าภาพ

๒. ที่ประชุมรับทราบว่าการประชุมคณะทำงานด้านพืชของอาเซียน (ASEAN Sectoral Working Group on Crops; ASWGC) ครั้งที่ ๒๔ มีมติปรับปรุง Terms of Reference and Rules of Procedure (TOR&ROP) ของ EWG-OA เพื่อให้สอดคล้องกับคณะทำงานอื่นภายใต้ ASWGC ได้แก่การกำหนดให้ประธานการประชุม EWG-OA มีวาระไม่เกินสมัยละ ๔ ปี และหมุนเวียนกันตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ ซึ่งที่ประชุม SpecSOM ครั้งที่ ๓๘ ให้การรับรองแล้ว นอกจากนี้ในการประชุม SpecSOM ครั้งที่ ๓๘ ที่ประชุมให้การรับรอง Guidance Manual for Using the Alignment Assessment Tools for ASOA แล้ว

๓. ที่ประชุมรับทราบว่าการ ASEAN-German Project on Standards in the South East Asian Food Trade (SAFT) ให้การสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้ตามมาตรฐานไปจนถึงการจำหน่ายแก่ประเทศสมาชิก ได้แก่

- ราชอาณาจักรกัมพูชา ผลิตผักอินทรีย์ตามมาตรฐานสหภาพยุโรปและมาตรฐานกัมพูชา
- สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ผลิตน้ำตาลมะพร้าว ข้าว และผักอินทรีย์ ตามมาตรฐานสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และมาตรฐานอินโดนีเซีย

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลิตข้าวและผักตามมาตรฐาน GAP ของไทยและลาว
- สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ผลิตกาแฟอินทรีย์ตามมาตรฐานสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา
- สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ผลิตผักอินทรีย์ตามมาตรฐานฟิลิปปินส์

นอกจากนี้โครงการ SAFT ยังสนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำร่างแนวทางการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนจำนวน ๔ ครั้ง และการเทียบเคียงมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนและประเทศสมาชิก จำนวน ๕ ครั้ง ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จ ทั้งนี้ที่ประชุมรับทราบเพิ่มเติมว่าโครงการนี้จะสิ้นสุดเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ แต่เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงได้ขยายระยะเวลาไปจนถึงสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ โดยไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม แต่ต้องรองงกว่าจะเปิดโครงการระยะถัดไป

๔. ที่ประชุมรับทราบว่าการ EU ARISE Plus จะสนับสนุนการดำเนินการด้านเกษตรอินทรีย์ภายใต้ยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ของอาเซียนให้สามารถนำมาตรฐานอาเซียนไปใช้ร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งที่ประชุมให้ความเห็นอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๔.๑) ที่ประชุมรับทราบว่าสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และสาธารณรัฐอินโดนีเซียมีกฎหมายบังคับเรื่องสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ แต่สาธารณรัฐสิงคโปร์ มาเลเซีย และไทยบังคับการแสดงฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ภายใต้กฎหมายอื่น เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค หรือกฎหมายอาหาร สำหรับประเทศอื่นยังไม่มีกฎหมายการแสดงฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์

๔.๒) ที่ประชุมเห็นชอบกิจกรรมภายใต้ โครงการ ประกอบด้วย

ก. โครงการศึกษาวิจัย ครอบคลุมนโยบาย กฎหมาย มาตรฐาน การสนับสนุนจากภาครัฐระบบ การตรวจรับรองระบบการควบคุมการแสดงฉลาก การจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRA) ภายในภูมิภาค และสากล ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) การขยายขอบข่ายมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนให้ ครอบคลุมปศุสัตว์และสัตว์น้ำอินทรีย์ และประเด็นการค้าและการกีดกันทางการค้าภายในภูมิภาค โดยอาจมี การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการศึกษาดังกล่าว

ข. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับ Working Group 2 ของคณะ ASEAN Consultative Committee on Standards and Quality (ACCSQ) และหน่วยรับรองระบบงานภายในภูมิภาคอาเซียน

๔.๓) ที่ประชุมเห็นชอบแผนการดำเนินงานของโครงการ ดังนี้

ก. ขอให้ EU ARISE Plus เวียนข้อเสนอที่แก้ไขตามความเห็นของประเทศสมาชิกแล้วให้ทราบ

ข. ขอให้ EU ARISE Plus ยกร่าง TOR ของโครงการศึกษาวิจัยและเวียนให้ EWG-OA พิจารณา ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

ค. เห็นควรให้ EWG-OA แจ้งความเห็นต่อ ASWGC/SOM-AMAF เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในการดำเนินงานร่วมกันกับ Working Group 2 ของ ACCSQ

ง. ขอให้ EU ARISE Plus ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปผลการศึกษาและ ข้อเสนอแนะรวมทั้งแผนงานที่จะเสนอ ASWGC/SOM-AMAF พิจารณาให้ความเห็นชอบ นอกจากนี้หากผล การศึกษาพบว่าบางประเทศโดยเฉพาะราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน EU ARISE Plus ก็สามารถให้ การสนับสนุนงบประมาณได้

จ. รับทราบว่าผู้แทนจาก EU ARISE Plus จะจัดทำรายละเอียด/ข้อเสนอต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอให้ ASEAN Secretariat เพื่อเวียนให้ประเทศสมาชิกพิจารณาต่อไป

๕. ที่ประชุมพิจารณาร่างหลักเกณฑ์การทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนซึ่งประเทศไทย เป็นผู้ยกร่างแล้ว มีความเห็นดังนี้

๕.๑) เห็นควรแยกหลักเกณฑ์การทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการทบทวนแบบปกติ และขั้นตอนการทบทวนแบบเร่งด่วน

๕.๒) เห็นชอบให้บรรจุวาระ เรื่อง การทบทวนการเพิ่มสารที่จะอนุญาตให้ใช้ในการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ และการทบทวนหมายเหตุคำอธิบายความตามมาตรฐานอยู่ในวาระการประชุมของทุกปี

๕.๓) เห็นชอบให้ขั้นตอนการทบทวนแบบปกติดำเนินการทุก ๕ ปี ได้แก่ การทบทวน/แก้ไข ข้อกำหนดในมาตรฐาน การแก้ไขเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการยกเลิกสารที่อนุญาตให้ใช้ในการผลิต แบบเกษตรอินทรีย์

๕.๔) ภายหลังขั้นตอนการทบทวนแบบปกติแล้วเสร็จ เห็นชอบให้มีการเว้นระยะเวลาสำหรับการนำ มาตรฐานที่ทบทวนแล้วไปใช้ภายในภูมิภาค

๕.๕) มอบหมายให้ประเทศไทยแก้ไขร่างหลักเกณฑ์การทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตามความเห็นของที่ประชุม และส่งให้ ASEAN Secretariat เพื่อเวียนขอข้อคิดเห็นจากประเทศสมาชิกภายใน เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

๖. ที่ประชุมพิจารณาร่างคู่มือการอธิบายความตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียน (Interpretive Guide for ASOA) ซึ่งยกร่างโดยสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้วเห็นว่าร่างดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความ ข้อกำหนดในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนให้ประเทศสมาชิกเข้าใจตรงกัน สามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างไรก็ดีตามที่ประชุมขอให้ประเทศสมาชิกกลับไปพิจารณา หากเห็นว่าข้อกำหนดในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ของอาเซียนข้อใดยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ต้องการให้มีคำอธิบายเพิ่มเติมนอกเหนือจากร่างที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

นำเสนอขอให้ส่งข้อคิดเห็นอย่างเป็นทางการให้แก่ ผู้แทนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ภายในสัปดาห์ที่สองของเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ นอกจากนี้ที่ประชุมเห็นชอบให้หัวข้อการอธิบายความนี้บรรจุอยู่ในวาระการประชุมที่ต้องมีการพิจารณาทุกปี ทั้งนี้ตามแผนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ของอาเซียน (Plan of Action for the ASEAN Cooperation on Organic Agriculture 2016-2020) กำหนดให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ทำหน้าที่เป็นประเทศผู้นำในปี ๒๕๖๑ โดยขอให้ ASEAN Secretariat จัดหาแหล่งทุนสนับสนุนงบประมาณในการจัดประชุมด้วย

๗. ที่ประชุมรับทราบสถานะของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศสมาชิก ดังนี้

๗.๑) บรูไนดารุสซาลาม มีมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือ Brunei Standard for Organic Agriculture for Fruits and Vegetables (PBD27: 2016) ซึ่งรับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนมาเป็นมาตรฐานประเทศ

๗.๒) ราชอาณาจักรกัมพูชา มีบางข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่ามาตรฐานอาเซียน อย่างไรก็ตามผู้แทนราชอาณาจักรกัมพูชาแจ้งว่าจะมีการพิจารณาข้อกำหนดที่เข้มงวดกว่าให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนมากขึ้น

๗.๓) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ซึ่งรับมาตรฐาน IFOAM มาเป็นมาตรฐานประเทศ ทั้งนี้ผู้แทนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์แจ้งว่าจะมีการพิจารณาร่างให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียน ตามข้อคิดเห็นจากกระบวนการเทียบเคียงมาตรฐานในการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผ่านมา

๗.๔) สาธารณรัฐสิงคโปร์ ขณะนี้จัดทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ธัญพืช เห็ด สมุนไพรและผักผลไม้สด ไม่รวมผลิตภัณฑ์ แล้วเสร็จ อยู่ระหว่างขั้นตอนการประกาศมาตรฐานภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๑

๗.๕) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามมีมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้ว จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เล่ม ๑ : General Requirement for Production, Processing, Labelling of Produce and Products from Organic Agriculture เล่ม ๒ : Organic Plants เล่ม ๓ : Organic Livestock และเล่ม ๔ : Organic Agriculture – Requirements for Certification Bodies ซึ่งประกาศภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๘. ประชุมรับทราบผลการเทียบเคียงวัตถุประสงค์ของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของอาเซียนและประเทศสมาชิกจำนวน ๒๑ วัตถุประสงค์แล้วพบว่าบรูไนดารุสซาลามวัตถุประสงค์ผ่านทั้ง ๒๑ ข้อ ราชอาณาจักรกัมพูชาผ่าน ๑๖ ข้อ มาเลเซียผ่าน ๒๐ ข้อ และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ผ่าน ๑๘ ข้อ ทั้งนี้ประเทศมาเลเซียแจ้งว่า ขณะนี้มาเลเซียอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศ โดยจะเพิ่มข้อกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนให้มากขึ้น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์แจ้งเพิ่มเติมว่าอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานโดยจะเริ่มดำเนินการในเดือนเมษายน ๒๕๖๑ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีแผนที่จะรับมาตรฐานอาเซียนมาเป็นมาตรฐานประเทศ รวมทั้งประเทศไทยแจ้งว่าอยู่ระหว่างการทบทวนมาตรฐานและภายหลังการทบทวนมาตรฐานแล้วเสร็จประมาณปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยจะทำการประเมินตนเองและส่งให้มาเลเซียประเมินเพื่อหาข้อสรุปอีกครั้ง

๙. ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการการจัดทำเอกสารการฝึกอบรมเพื่อใช้ส่งเสริมการนำมาตรฐานไปใช้ภายในภูมิภาคโดยประเทศมาเลเซีย และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าเอกสารดังกล่าวควรเป็นปัจจุบันที่ประเทศสมาชิกใช้ปฏิบัติ เพื่อให้เอกสารดังกล่าวสามารถนำไปใช้ฝึกอบรมและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมอบหมายผู้แทนมาเลเซีย จัดทำรายละเอียดของเอกสารการฝึกอบรมและส่งให้ ASEAN Secretariat เพื่อเวียนให้ประเทศสมาชิกพิจารณา

๑๐. ที่ประชุมเห็นชอบต่อร่างฉบับสุดท้ายของ แนวทางระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์ของอาเซียน โดยมอบหมายให้ ASEAN Secretariat นำเสนอ ASWGC/SOM-AMAF/AMAF ให้การรับรองต่อไป

๑๑. ในฐานะที่ประเทศไทยได้รับมอบหมายให้เป็นผู้กร่างข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRA) ของเกษตรอินทรีย์สำหรับภูมิภาคอาเซียน ที่ประชุมมีมติให้ประเทศไทยรอผลการศึกษาวิจัยภายใต้โครงการ EU ARISE Plus เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่าง MRA ซึ่งตามแผนการดำเนินโครงการ กำหนดให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำร่าง MRA ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ประเทศไทยเป็นประเทศเจ้าภาพโดย EU ARISE Plus เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ อย่างไรก็ตามขอให้ประเทศไทยติดตามและประสานข้อมูลกับ EU ARISE Plus และ ASEAN Secretariat เพื่อกำหนดสถานที่และระยะเวลาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว

๑๒. เห็นชอบให้สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Expert Working Group on Organic Agriculture (EWG-OA) ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๔ ที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ในปี ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๕ ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ในปี ๒๕๖๔
